

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SİNEMA - TV ANASANAT DALI
SİNEMA - TV SANAT DALI

KIRK BEŞ SANİYE
(Belgesel Film)
Yüksek Lisans Tez Raporu

Tezi Hazırlayan
Berk ERÖZER

İstanbul, 2020

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SİNEMA - TV ANASANAT DALI
SİNEMA - TV SANAT DALI

KIRK BEŞ SANİYE
(Belgesel Film)
Yüksek Lisans Tez Raporu

Tezi Hazırlayan
Berk ERÖZER

Öğrenci No:
165570021

Danışman:
Dr. Öğr. Üyesi Ali Altan YÜCEL

İstanbul, 2020

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Kırk Beş Saniye” adlı belgesel film çalışmamda bilimsel etik kurallara ve geleneklere uygun bir şekilde metinleri hazırladım. Metinleri hazırlarken yararlandığım eserlerin tamamını kaynaklarda gösterildiği ve çalışmanın içinde kullanıldıkları ve her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım. 16.01.2020

Berk ERÖZER

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

05/02/2020

Enstitümüz *Sinema-Tv* Anasanat Dalı *Sinema-Tv* Programı yüksek lisans öğrencilerinden 165570021 numaralı **Berk ERÖZER**'in "*Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim – Öğretim Yönetmeliği*"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "**Kırk Beş Saniye**" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 28/01/2020 tarih ve 2020/04 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin 29. maddesinin 3. fıkrası gereğince (60.) dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında *oyçokluğu/oybirliği* ile **Kabul/Red-veya Düzeltme** kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Ali Altan YÜCEL
(Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Dr. Öğr. Üyesi Ulaş IŞIKLAR
(Beykent Üniversitesi)

ÜYE
Dr. Öğr. Üyesi Yüce SAYILGAN
(Marmara Üniversitesi)

Adı ve Soyadı : Berk ERÖZER
Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Ali Altan YÜCEL
Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans, 2020
Alanı : Sinema-Tv
Anahtar Kelimeler : Deprem, Belgesel, Enkaz, Kayıp, İhmal.

ÖZ

“KIRK BEŞ SANİYE”

(BELGESEL FİLM)

Bu belgesel film projesi, 1999 Gölcük depreminin ardından maddi kazanç veya menfaat uğruna yapılan ihmalleri, yaşanan yıkımları, günümüze dek eksilmeden süren acıları hatırlatmak ve aslında hiç unutulmamasını sağlamak amacıyla filme alınmıştır. Olay anı görüntüleri ve depremin tanıkları Emine Cebeci ve Nilgün Karamert ile yapılan röportajlar, depremin hayat boyu sürececek bir arayışa ve çaresizliğe sebebiyet verdiğini gözler önüne sermiştir. Türkiye'nin deprem kuşağı üzerinde bulunan bir ülke olduğu gerçeğini kabul ederek depremin değil, ihmallerin felakete yol açtığına dikkat çekmek ve farkındalığı artırmak hedeflenmiştir.

Bu proje ile birlikte, aileler depremin sebebiyet verdiği, yaşadıkları acı durumları paylaşarak, gelecekte Türkiye'de olması beklenen büyük İstanbul depremine veya yaşanacak başka doğal afetlere karşı önlem alınmadığı durumda, karşımıza çıkabilecek olan gerçekleri ve tehlikeleri dile getirmiştir.

Türkiye bir deprem ülkesidir ve bu durum göz ardı edilir, gerekli önlemler alınmaz ise, yaşanılacak olan büyük bir depremde, yüz binlerce insanın ölümü, milyonlarca insanın yaralanması ve binlerce kayıp ailesinin oluşması söz konusudur.

Name and Surname : Berk EROZER
Supervisor : Asst. Prof. Ali Altan YUCEL
Degree and Date : Master, 2020
Major : Cinema-TV
Key Words : Earthquake, Documentary, Debris, Lost, Neglect

ABSTRACT

“FORTY FIVE SECONDS” (DOCUMENTARY MOVIE)

This documentary project has been filmed in order to remind us of the neglect, the devastation and the suffering that has lasted until today for the sake of financial gain or benefit after the 1999 Golcuk Earthquake and to ensure that it is never forgotten. The footages of the event and interviews with Emine Cebeci and Nilgun Karamert, witnesses of the earthquake, revealed that the earthquake caused a lifelong quest and desperation. By acknowledging the fact that Turkey is a country on the earthquake zone, it is aimed to draw attention to the fact that negligence, not earthquakes, leads to disasters and to raise awareness.

Along with this project, the families described the pain caused by the earthquake and the dangers it could pose. People who experienced the disaster said no measures had been taken against the massive Istanbul earthquake or other natural disasters expected to occur in Turkey in the future.

Turkey is an earthquake country and if this situation is ignored and necessary measures are not taken, hundreds of thousands of people could die, millions could be injured and thousands could lose their families in a major earthquake.

İÇİNDEKİLER

ÖZ

ABSTRACT

GİRİŞ.....	1
AMAÇ.....	2

1. BÖLÜM YAPIM ÖNCESİ SÜREÇ

1.YAPIM ÖNCESİ SÜREÇ.....	3
1.1.Bir Deprem Ülkesi Olarak Türkiye.....	3
1.2. 17 Ağustos 1999 Gölcük Depremi.....	4
1.3.Belgesel Sinema ve Toplumsal Bellek.....	11
1.4 Konunun Ortaya Çıkışı.....	13
1.5. Sinopsis.....	15

2. BÖLÜM YAPIM SÜRECİ

2.YAPIM SÜRECİ.....	16
2.1. Röportaj Öncesi.....	16
2.2. Mekan.....	16
2.3. Röportaj Çekimleri.....	17
2.4. Röportajların Deşifreleri.....	17
2.5. Aktüel Çekimler.....	18
2.6. Arşiv Taraması.....	18

3. BÖLÜM

YAPIM SONRASI SÜREÇ

3.YAPIM SONRASI SÜREÇ	19
3.1. Kurgu	19
3.2.Müzik.....	19
3.3. Renk Düzenleme.....	20
3.4. Ses Miksaj.....	20
SONUÇ	21
KAYNAKÇA	22
EKLER	23
Ek 1: Donanım Listesi	23
Ek 2: Set Fotoğrafları	25
Ek 3: Filmin Künyesi	28
Ek 4: Filmin Afışı	29

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: 1999 Gölcük depremi sonrası konutlardaki ölü sayısı, dava sonuçları.....	6
Tablo 2: 1999 Gölcük depremi sonrası illerde açılan dava sayısı ve sonuçları.....	7
Tablo 3: 1999 Gölcük depremi sonrası illerdeki ölü sayısı	7
Tablo 4: 1999 Gölcük depremi sonrası hasar istatistiği.....	8
Tablo 5: Donanım listesi	24

GÖRSEL LİSTESİ

Görsel 1: Gölcük, Kocaeli,17 Ağustos 1999	4
Görsel 2: Depremde enkaz altında kalan Ömür Kınay	9
Görsel 3: Depremde kaybolan Gözde Karamert (7),1999	11
Görsel 4: Depremzede Nilgün Karamert ile röpotaj	25
Görsel 5: Depremzede Emine Cebeci ile röpotaj	25
Görsel 6 ve 7: Filmin ses miksaj düzenlemesi	26
Görsel 8: Filmin kaba kurgu aşaması	27
Görsel 9: Filmin planları izleniyor.....	28
Görsel 10: Film Afışı.....	29

GİRİŞ

Türkiye, konumu itibariyle bir deprem ülkesidir. Türkiye tarihinin en büyük ikinci depremi olarak bilinen Gölcük depremi, 1999 yılında 16 Ağustos'u 17 Ağustos'a bağlayan gece meydana gelen 7.4 büyüklüğündeki yer sarsıntısı, 03:01'de başlamış ve 45 saniye sürmüştür. Merkez üssü Gölcük olan deprem, Marmara Bölgesi'nin genelinde hissedilmiştir. 17 Ağustos Depremi, gerek nüfus yoğunluğu gerekse de ekonomik faaliyet açısından Türkiye'nin en önemli bölgesini etkilemiştir. Bu belgesel film, 1999 Gölcük depremi sonrasında yaşananları ve çocukları kaybolan iki annenin arayışını konu almaktadır. Depreme sebebiyet veren ihmaller, deprem sonrası yaşananlar depremzedeler tarafından aktarılmaktadır.

Depremi insanların üzerindeki maddi ve manevi kayıplarının anlaşılması, ihmallerin felaketlere sebep olacağı, bundan sonrası için farkındalığın artırılması ve gerekli önlemlerin alınması açısından önem taşımaktadır. 1999 Gölcük depremi, depremden sonra yaşananlar, ölenler, kayıplar ve günümüze dek gelen çözülememiş durumlar belgesel konu olmuştur. Konu, 17 Ağustos 1999 yılında Gölcük merkezli deprem örneği üzerinden işlenmiştir. Deprem anını yaşayan kişilerle röportajlar yapılmıştır. Emine Cebeci ve Nilgün Karamert'in deprem anı ve sonrasında yaşadıklarına yer verilmiştir. Konuya ilişkin araştırmalar yapılmıştır. Gazete ve yayın kuruluşlarından yararlanılmıştır. Bizzat tanıklar dinlenmiş, röportajlar gerçekleştirilmiştir. Konu belgesel film türüyle sunulmuştur.

AMAÇ

Bu belgesel film ile, 17 Ağustos 1999 depremi sonrası insanların acılarına ve çaresizliklerine şahitlik edilmektedir. Deprem gerçeği ile yüzleşerek farkındalığı artırmak amaçlanmıştır.

1. YAPIM ÖNCESİ SÜREÇ

1.1. Bir Deprem Ülkesi Olarak Türkiye

Türkiye her sene Dünya’da yaşanan depremlerin yaklaşık olarak yüzde yirmibeşinin olduğu bölgenin en büyük tehlikeli gözükken kesiminde bulunmaktadır. Jeolojik dönem, tarihsel dönem ve aletsel güncel dönem deprem aktiviteleri incelendiğinde Türkiye’de depremin yaşanma tehlikesinin çok yüksek olduğu görülmektedir. Türkiye’nin yüzde doksan ikisi mevcut deprem bölgesi içinde, büyük sanayi ve fabrika merkezlerinin yüzde doksan sekizi ve barajların yüzde doksan üçü deprem bölgesinde bulunmaktadır.¹

Yirminci yüzyılda Ülkemizde gerçekleşen yüz otuz adet yıkıcı depremde toplam 80633 kişi hayatını kaybetmiştir. Bu depremlerde 54380 kişi yaralı şekilde kurtulmuş olup 441611 konut ağır hasarlı olarak kayıtlara geçmiştir. 1939 yılında Erzincan’da yaşanan 7.9 şiddetindeki deprem Türkiye tarihinin en büyük ve en şiddetli depremi olarak tarihe geçmiştir. Erzincan Depremi’nde 32962 kişi hayatını kaybetmiş ve 116720 binanın kullanılamaz hale gelmiştir. Binlerce insanın hayatını kaybetmesine yol açan bu depremin bir benzeri de Kocaeli’de yaşanmış olan 17 Ağustos 1999 Gölcük Depremi’dir. Deprem 7.4 şiddetinde yaşanmıştır.² Türkiye’ de yaşanan depremlerde her sene ortalama 1000 kişi ölmekte ve 7000 bina hasar görek yıkılmaktadır. 1976-2005 yılları arasında Türkiye’de gerçekleşen 38 depremde ortaya çıkan ekonomik hasar 16 milyar dolar olmuştur. Sadece 17 Ağustos Gölcük Depremi’nin zararı 8.5 milyar doları bulmuştur.³

---

¹ Göksel Ulay, *Depreme Karşı İç Mekan Donatılarındaki Çözümlemeler*, Pamukkale Üniversitesi, Denizli, 2013 s. 12.

² Seda Kundak; Handan Türkoğlu, *İstanbul’da Deprem Riski Analizi*, İTÜ, Cilt:6, Sayı:2, 2007, ss. 37-46.

³ Coşkun İşçi, *Deprem Nedir ve Nasıl Korunuruz*, Yaşar Üniversitesi, 2008, s.36.

1.2. 17 Ağustos 1999 Gölçük Depremi

Gölçük depremi Türkiye tarihinin en büyük ikinci depremi olarak kayıtlara geçmiştir. 1999 yılında 16 Ağustos gecesinde 7.4 büyüklüğündeki sarsıntı saat 03:01'de başlamış ve 45 saniye sürmüştür. Gölçük merkez üssü olan deprem, tüm Marmara bölgesinde hissedilmiştir. Deprem Kuzey Anadolu fay hattının kırılmasıyla meydana gelmiştir. İstanbul, Bursa, Eskişehir, Bolu, Kocaeli, Yalova ve Sakarya'da ciddi mal ve can kayıpları yaşanmıştır. Yaşanan bu deprem, nüfus yoğunluk ve ekonomi açısından Türkiye'nin en önemli bölgesinde etki yaratmıştır. Depremde 18 bin 374 kişi hayatını kaybetmiş, 48 bin 902 kişi de yaralanmıştır. 5 bin 841 kişi ise kaybolmuştur.⁴

Görsel 1: Gölçük, Kocaeli, 17 Ağustos 1999

---

⁴ BBC, '17 Ağustos'la Değişen Hayatların Öyküsü' başlıklı haber yazısı, 16 Ağustos 2009.

Depremde yaşanan can kayıpları, binaların yıkılması veya ağır hasar almasının sonucunda oluşmuştur. 1999 yılında Jeoloji Mühendisleri tarafından yayınlanan raporda, can kaybını arttıran üç önemli unsur şu şekilde sıralanmıştır:

1.Aktif Fay Zonu: Deprem bölgesindeki aktif fay hattı biliniyor olmasına karşın bu hatta yoğun nüfus yapılaşması ve çarpık yerleşim hasar ve can kaybını arttıran faktör olmuştur. Fay hattı bölgesinden uzaklaştıkça, yamaç ve dağ eteği bölgelerinde hasarın hiç olmadığı veya çok az hasar olduğu rapora yansımıştır.

2.Sulu Alüvyon Zemin: Bolu'dan Yalova bölgesi arasına kadar uzanan fay zonu, yumuşak ve gevşek tutturulmuş kil, kum ve çakıl depolarından ve alüvyon zeminden oluşmuştur. Zeminin bu şekilde olması, depremin şiddetini büyütecek ve hissiyatını birkaç misli arttıracak olumsuz özelliğe sahiptir.

3.Yapım hataları: Gölcük birinci derece deprem bölgesi sınırları içindedir. Bu durumda deprem yönetmeliklerine uymak bir zorunluluk olması gerekirken, depremde yaşanan yüksek sayıda can kaybı ve depremin verdiği ağır hasarlarının büyük bölümü, yapım hatalarından ve zeminin şartlarına uyulmayan yapılan yanlış temel tasarımı, ucuz ve kötü işçilik, yapı malzemesi olarak çürük ve hatalı malzemele kullanımından kaynaklanmaktadır.⁵

Depremle birlikte yaşanan şokun etkisi azalmaya başlamasının ardından ilk olarak arama-kurtarma faaliyeti ve bir süre sonra da enkazı kaldırma çalışmaları başlamıştır. Kızılay ve Sivil Savunma Birlikleri gibi kamu kuruluşlarının yanında AKUT (Arama Kurtarma Timi) gönül esasına dayalı gruplar da kurtarma ve yardım çalışmalarında aktif olarak yer almış; ayrıca, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Japonya ve Yunanistan başta olmak üzere bir çok ülke yardım için gönüllülerini ve devlet kurumlarını görevlendirmiştir. Deprem sonucunda toplamda 52 ülke yardımda bulunmuştur. Bazı bölgelere kurtarma çalışmalarının başlaması için

---

⁵ Jeoloji Mühendisleri Odası, *Deprem ve Deprem Yönetimi Raporu*, 2010, yayın no:107.

ekiplerinin ulaşması günler sürmüştür. Bazı afet bölgelerinde ise enkaz kaldırma çalışmaları aylarca sürmüştür. 1999 yılında Bülent Ecevit'in başında olduğu hükümet, depremin yarattığı ekonomik zararın etkisini gidermek ve deprem sonrası yardım, kurtarma çalışmalarını arttırmak için bir çok yasal düzenleme yürürlüğe koymuştur. Yaşanan depremin sonrası 170 kamu görevlisi ile ilgili görevi ihmal suçlaması ile dava açılmış, bu kişilerden bir kısmı görevlerinden uzaklaştırılmış, bir kısmı ile ilgili davalar ise zaman aşımına uğramıştır. Depremde yıkılmış ya da zarar görmüş yapıların müteahhitleri ile ilgili mahkemelere 2 bin 100 dava dosyası gitmiştir. Ancak görülen bu davalar sonucu verilen hükümler ya ertelenmiş ya da zaman aşımı ile sonuçlanmamıştır. ⁶

Tablo 1: 1999 Marmara depremi sonrası konutlardaki ölü sayısı ve dava sonuçları⁶

YER	ÖLÜ SAYISI	DAVA SONUCU
Düzce Ersoy Apartmanı	36	Dava zaman aşımına uğramıştır.
Düzce Ömür Hastanesi	11	Dava zaman aşımına uğramıştır.
Yalova Ceylankent Sitesi	98	İki sanığa verilen hapis cezaları ertelenmiştir.
Kocaeli Ubay Apartmanı	58	Müteahhit hakkında verilen ceza ertelenmiştir.
Yüksel Sitesi	316	Beş sanığa verilen çeşitli cezalar ertelenmiştir.

⁶ BBC, "17 Ağustos Depremi: 1999 ve sonrasında neler yaşandı?" başlıklı haber yazısı, 14 Ağustos 2019.

Tablo 2: 1999 Gölçük depremi sonrası illerde açılan dava sayısı ve sonuçları⁶

İL	AÇILAN DAVA SAYISI	DAVA SONUCU
Sakarya	695	Dava sonucunda beş kişiye ceza verilmiştir.
Kocaeli	600	12 kişi 10'ar ay hapis cezası aldı. Altısının cezası infaz edilmiş, altısı için süre istenmiştir.
Yalova	173	Davalar sonuçlanmıştır. Tek ceza alan isim Veli Göçer'dir. 18 yıl 9 ay hapse mahkûm edilmiştir.
Düzce	220	Yargılamaların sonucunda hiç kimse cezaevine girmemiştir.

Tablo 3: 1999 Gölçük depremi sonrası illerdeki ölü sayısı⁶

İL	Bolu	Bursa	Eskişehir	İstanbul	Kocaeli	Sakarya	Yalova
ÖLÜ SAYISI	270	268	86	981	9.477	3.891	2.504

Tablo 4: 1999 Gölçük depremi sonrası hasar istatistiği⁶

Yaralı sayısı	48.901
Sakat kalan	505
Yıkılan ve ağır hasarlı bina	96.796 konut ve 15.939 işyeri
Orta hasarlı konut	107.315
Orta hasarlı işyeri	16.316
Az hasarlı konut	113.382
Az hasarlı işyeri	14.657
Prefabrik talep sayısı	43.264
Dağıtılan prefabrik sayısı	40.786

Meclis Araştırma Raporu'nda yaşanan can kaybı 2010 yılı itibarı ile 18.373 olarak güncellenmiştir.⁷

İstanbul Avcılar'da enkaz altından canlı olarak çıkarılan ve boynunun üzerine düşen kolonun altında saatlerce kalan Ömür Kınay'ın 20 yıl süren hukuksal mücadelesi 2019 yılı Nisan ayında sonuçlanmıştır. Çekilen fotoğrafı, depremin sembolü haline gelen Ömür Kınay, 2015 yılında Anayasa mahkemesine bireysel başvuru yapmıştır.

---

⁷ Türkiye Büyük Millet Meclisi(TBMM), *Deprem Araştırma Komisyonu Raporu*, 1999.

Anayasa Mahkemesi Ömür Kınay'ın enkazında kaldığı binanın, kaçak yapı ve ruhsatının olmadığı tespitinin üzerine, yaşam hakkının ihlal edildiğine karar verilmiş ve Kınay'a 27 bin lira manevi tazminat ödenmesine hükmetmiştir.

Görsel 2: Depremde enkaz altında kalan Ömür Kınay

17 Ağustos depremi sonucu kaybolanlar ile ilgili çeşitli iddialar ortaya atılmıştır. Kimi organ mafyasının deprem gecesini Gölçük'e geldiğini iddia ederek suçlamış, kimi çocuksuz ailelerin evlat edindiğini, kimisi de kaybolan çocuklara zorla dilencilik yaptırıldığını düşünmüştür. Ayrıca depremden sonra sahte plakalı ambulansların enkaz bölgelerinde dolaştığı ve bu ambulansla çocukların toplandığı iddiası kulaktan kulağa yayılmış. Ortaya atılan her bir iddia, aileleri daha da çıkmaza doğru sürüklemiştir.⁸

⁸ BBC, "17 Ağustos Depremi: 1999 ve sonrasında neler yaşandı?" başlıklı haber yazısı, 14 Ağustos 2019.

Yaşanan depremin hemen sonrası kayıp kişilerin yakınlarının başvurusu üzerine araştırma çalışmalarını başladıklarını belirten İzmit Depremzede Çocuklara Yardım Derneği Başkanı Ali Kundakçı:

Resmi kayıtlara göre kayıp gözüken 62 kişiyi bulmak için derneğimizin bünyesinde ekipler kurduk. Ama biliyoruz ki, resmi olmayan kayıtlara göre 300'ün üzerinde kayıp insan var. Nasıl ya da nerede buluruz bilemiyorum. Bugüne kadar bir sonuç alamadık. Ama, bir yıldır kayıp insanların bulunması için sesimizi duyurmaya çalışıyoruz. Hiçbir devlet yöneticisi, bu haykırışlarımıza cevap vermedi. Şeklinde açıklamalarda bulunmuştur.⁹

Kocaeli Gölcük'te yakınları yirmi yıldır kayıp olan otuza yakın aile için, Gölcük 17 Ağustos Deprem Mezarlığı'nda bulunan kimsesizler mezarlığında önceden belirlenen on beş mezar Kocaeli Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kontrolünde açılmıştır. Fakat, cesetlerden alınan kemik örnekleri DNA testi için Kocaeli Üniversitesi Adli Tıp Merkezi'ne gönderilmiş olsa da hâlâ DNA eşleştirilmesi yapılamamıştır. Kenan Emir, depremde kaybolan kızı Hicran Emir'i yirmi yıldır aramaktadır. Depremde oğlunu, gelinini ve üç torununu kaybeden yetmiş üç yaşındaki Kenan Emir:

Depremden sonra Hicran'ı hiç bir yerde bulamadım. Yetkililerin hepsine yıllardır mektup yazıyorum. Ama hiçbir sonuca ulaşamadım. Ben evladımın yaşadığını düşünüyorum. En azından mezarlar açılrsa cesedine ulaşısam ümidimi keserim. Söylenene göre, deprem gecesi kızım kafasından ağır darbe almış. Beyin cerrahları ile konuştum. Geçmişini hatırlaması için büyük şok yaşaması gerekiyor. Bizi bulamıyor. Kızım ölmedi, o his hâlâ içimde. Şeklinde açıklamalarda bulunmuştur.¹⁰

Gölcüklü Gözde Karamert, yirmi yıldır kayıptır. 1993 doğumlu Gözde'nin depremde yedi yaşında olduğu bilinmektedir. Görgü tanıkları yaşadığını söylemiştir. *(Aktaran Nilgün Karamert, annesi)*

---

⁹ NTV, "Deprem Kayıplarına Ulaşılamadı", başlıklı haber yazısı, 17 Ağustos 2000.

¹⁰ Milliyet, '20 Yıldır Umutla Bekliyorlar' başlıklı haber yazısı, 17 Ağustos 2019.

Görsel 3: Depremde kaybolan Gözde Karamert (7),1999

1.3. Belgesel Sinema ve Toplumsal Bellek

Belgesel sinema türü toplumu dönüştürmenin ve siyaset iletişimin bir medya organı olarak, diğer medya türlerine göre daha yakın ve daha yatkındır. Belgesel filmde kamera, gerçeklik ve şeffaflık ile doğrudan ilişki kuruyor olmasından ötürü bu algının temelleri oluşmuştur. Geçtiğimiz yıllarda artan çok sayıda belgesel filmin izlenirliğinin artıp, gişesinde ciddi rakamlara ulaşması, belgesel filme siyasetin etkisi olduğuna dair düşünceleri güçlendirmiştir. Belgesel sinema tarihçisi Tom Waugh *Bize Gerçeği Göster: Adanmış Belgeselin Tarihi ve Estetiğine Doğru (Show Us Life: Toward a History and Aesthetics of Committed Documentary)* kitabına “Belgesel sinemacılar neden dünyayı değiştirmeye çalışmakta ısrar ediyorlar ya da neden dünyayı değiştirmeye çalışan insanlar belgesel film yapmaya devam ediyor” sorusuyla başlar.¹¹ Sinema tarihçisinin bu sorusu, belgesel filmin, politik mücadele ile arasındaki yakın ilişkiyi aktarmaktadır. Waugh, “adanmış belgesel” kavramını sosyopolitik gerçekliğe müdahalede bulunmak üzere belirli bir ideolojik angajmanla

---

¹¹ Waugh, T., *Show Us Life: Toward a History and Aesthetics of Committed Documentary*, Scarecrow Press, 1984, s. 11.

yola çıkan belgeselcilerin ürünlerini nitellemek için kullanır.¹² Örneğin, yönetmen Barbara Kopple'ın 1976 yılında çekmiş olduğu Harlan County isimli belgesel Amerika Birleşik Devletleri'ne adanmış bir belgesel film örneğidir. Belgesel film, Amerika Birleşik Devletleri'nde Duke isimli enerji şirketine karşı örgütlenip, greve giden maden işçilerini ve ailelerinin mücadelelerini konu almaktadır. Bu belgesel filmin yapım süreciyle beraber, bir yıl süren eylemlerde madencilerin tarafından olumlu sonuçlar doğurduğu, konuşulmuş ve basın organları tarafından yazılmıştır.

Belgesel sinema türünde filmler yapılmaya başlandığı yıllardan itibaren, belgeseller her zaman, toplumsallığı malzeme edinmiş ve propagandanın direk aracı olarak kullanılarak, kamera bir, politik silah olarak kullanılıp, siyasetin her zaman içinde yer almıştır. 1935 yılında Almanya'da Nazi parti kongresini filme çekip belgelemek amacıyla, Leni Riefenstahl isimli yönetmen tarafından hazırlanan İradenin Zaferi (Triumph des Willens) isimli belgesel, tarihe bir propaganda filmi olarak geçmiştir. Bu belgesel film doğrudan bir siyasal iletişimin parçası olarak tasarlanılmış ve bu doğrultuda gerçekleştirilmiştir. Belgesel film Nasyonal Sosyalist Parti'nin kongresini anlatıyor gibi gözüküyor olsa da, özünde bir parti politikası veya fikirlerinden daha çok Adolf Hitler'in kişiliğini ve fikirlerini yansıtmaktadır. Frank Tomasula'ya göre, Triumph of Willens'in seyirci üzerindeki siyasal etkisi hali hazırda hareketlenmiş olan milli duyguları kanalize etmesi ve Alman ulusal karakterini yüceltmesinden kaynaklanmaktadır¹³

Belgesel sinema, hayatı direk olarak ve doğal yollar ile gösteren film türü olmuştur. Bir başka film üzerinden örneklendirecek olursak, 2004 yılında Amerika'nın en ünlü belgesel yönetmenlerinden biri sayılan, Micheal Moore yapımı Fahrenheit 9/11 belgesel filmi dünyada en çok gişe hasılatına ulaşan belgesel olarak sinema tarihine geçmiştir. Film Amerika Başkanı George W. Bush'un 11 Eylül 2001 sonrası gündeme getirdiği Amerika Birleşik Devletleri'nin Irak işgali ile son bulan

---

¹² Waugh, T., *Show Us Life: Toward a History and Aesthetics of Committed Documentary*, Scarecrow Press, 1984, s. 14.

¹³ Waugh, T., *Show Us Life: Toward a History and Aesthetics of Committed Documentary*, Scarecrow Press, 1984, s. 14.

terörle mücadele programına eleştirel bir gözle yaklaşımı konu edinmektedir. Film, Amerika Birleşik Devletleri Box Office Mojo'ya göre 120 milyon dolar hasılat elde etmiştir. Küresel olarak ise 222 milyon dolar hasılat payına ulaşmıştır. Türkiye'den örnek vermek gerekir ise yönetmenliğini Orhan Eskiköy ve Özgür Doğan'ın yapmış olduğu İki Dil Bir Bavul belgesel filmi, Türkiye'deki bir çok belgesel ile kıyaslandığına vizyon ömrü olarak Fahrenheit 9/11'e benzer şekilde başarı elde etmiştir. Belgesel filmde Türk bir öğretmen bir Kürt köyüne atanır ve Türkçe hiç bilmeyen çocuklarla bir arada geçirdiği bir yılı yansıtır. Belgesel tamda anadilde eğitimin Türkiye'de hararetli şekilde, siyaseten tartışıldığı bir dönemde, öğretmen ve öğrenci ilişkisi üzerinden politik mesajlar vermiştir. Gösterime 2009 yılında giren belgesel film, yirmi iki kopya ile haftalarca gösterimde kalıp, tartışılmıştır. Gişede yakaladığı başarı dışında, belgesel film bir çok film festivalinden de ödüllerle dönmüştür.¹⁴

Özetleyecek olursak belgesel filmin amaçları arasında, hayatımızda karşımıza çıkan sorunları ortaya çıkarmak ve bunlara dolaylı yollardan çözüm yollarını bulup, sunmak vardır. Gerçekliği bir kamera yardımı ile ekrana yansıtarak, farkındalık yaratmak ve toplumsal olarak iyileşme gözetilerek, film geliştirmek en büyük hedefidir.

1.4. Konunun Ortaya Çıkış

Deprem günümüzde herkesin ortak korkusu olmakla birlikte, önlem almak için gayret etmediğimiz büyük bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Deprem konusunda bir çok sivil toplum kuruluşu farkındalık çalışmaları yapmaktadır. Bu bilgilendirme ve önerilere herkesin uyması, deprem karşısında yaşayacağımız zararı ve üzüntüleri daha aza indirgememize sebep olacaktır.

---

¹⁴ Suncem Koçer, *Belgesel Filmler Toplumsal Dönüşüme Etki Edebilir Mi*, Kadir Has Üniversitesi, İstanbul, 2015, s. 212.

Deprem, Türkiye'nin gerçeğidir, geçmişte yaşandığı gibi gelecekte de yaşanacaktır. 1999 Gölcük depreminin tekrarı olmaması adına belgesel filmin konusu bu yönde seçilmiş, o zamandan süregelen acıların sesi olabilmek ve daha büyük acılara engel olmak gayesiyle bilinç oluşturmak hedeflenmiştir. Bu amaca belgesel film ile ulaşabileceğine inanılmış, topluma yönelik bir tarihsel sorumluluk hissedilmiştir. Bu çalışma sayesinde toplumsal bir bellek oluşturmak hedeflenmiştir.

1.5. Sinopsis

17 Ağustos 1999 Marmara depremi sonucunda binlerce kişi ölmüş, on binlerce kişi yaralanmıştır. Gölcük ise bir enkaz şehrine dönmüştür. Depremle birlikte onlarca çocuk ortadan kaybolmuş ve bir daha onlardan haber alınamamıştır.

Bu kayıp çocukların ailelerinden yalnızca anne Emine Cebeci oğlunu bulmayı başaramıştır. 4 yıllık uğraşı sonucunda oğlu Serkan'ın kemiklerine Gölcük'teki kimsesizler mezarlığında ulaşabilmiştir. Nilgün Karamert ise 20 yıldır kızı Gözde'yi aramaktadır. Girilmedik sokak, çalınmadık kapı bırakmamasına rağmen kızına ulaşamamıştır.

Yirmi yıllık mücadelesinde umudunu yitirmeyen Karamert, kızının yaşadığını düşünmektedir. Eğer yaşıyorsa kızı Gözde'yi, öldüyse de mezarını bulmak için mücadelesine devam etmektedir.

2. YAPIM SÜRECİ

2.1. Röportaj Öncesi

Röportaj yapılmak üzere Emine Cebeci ve Nilgün Karamert evlerinde ziyaret edilmiştir. Aileler bugüne kadar gazetecilerden çeşitli sözler almasına rağmen destek göremedikleri için projenin içerisinde olmaya çekimser yaklaşmışlardır. Konuya hassas yaklaşımımız ve toplumsal bilinç adına attığımız adım karşısında ailelerin güveni kazanılabilmektedir. Röportaj öncesi ailelerin yaşadıkları süreç ile alakalı bilgiler bir kez daha kendilerinden dinlenmiş, film dili oluşturma üzerine çalışmalar yapılmıştır. Belgesel filmin iki farklı aile üzerine olması karar kılınmıştır.

2.2. Mekan

Röportajlar için belgesel filmin konusu gereği, ailelerin kendi evlerinde çekim yapılması planlanmıştır. Doğallığı en iyi şekilde yansıtacağı gibi; ev, yaşanan deprem gerçeği ile kendiliğinden simgesel bir alt metin oluşturmuştur. Yıkılan evler depremin ilk akla gelen resimleridir. Ev kelimesinin tanımına bakıldığında ise, “içinde ailenin yaşadığı yer” (TDK) anlamına gelmektedir. Aileler ile yapılan çekim öncesi ziyarette, ev içinde çekim için uygun mekanlar tespit edilmiş ve röportaj sonrası konuyu destekleyecek dış aktüel çekimler gerçekleştirilmiştir. Evde çekilen röportajlar sonrası, röportajda konu edinilen, Deprem Anıt Mezarlığı, Gölcük Deprem Anıtı, Gölcük Kavaklı Sahili, Gölcük Kavaklı sokakları, Gölcük 17 Ağustos Mezarlığı, kimsesizler mezarlığı, Değirmendere Sahili’nde çekimler yapılmıştır.

2.3. Röportaj Çekimleri

İlk röportaj Nilgün Karamert ile yapılmıştır. Nilgün Karamert ile yapılan çekime bir kameraman ve bir ses operatörü ile gidilmiştir. Çekimlerde doğal ışık kullanılmış, gerektiğinde dolgu ışığı bir yansıtıcı aracılığıyla sağlanmıştır. Nilgün Karamert dışında ailenin deprem sonrası doğan iki çocuğu Yağız ve Ayşenaz ile de çekim yapılmış fakat kurgu sırasında oluşturulan film dilinin dışına çıktığı konusunda karar kılınarak röportajlara yer verilmemiştir.

Emine Cebeci ile planlanan çekime bir kameraman ve bir ses operatörü ile gidilmiştir. Yapay ışık kullanılmamıştır. Gün ışığı ve reflektör aracılığı ile doğru ışık sağlanmıştır. Emine Cebeci uzun yıllardır sivil toplum örgütleri ile çalışmaktadır. Süreçlerin her zaman anlatıcısı olmuştur. Bu sebeple planlanan sorular sorulmadan, herhangi bir yönlendirmeye ihtiyaç duymadan konu ile ilgili bütün detayları tek seferde anlatmış ve röportaj için büyük kolaylık sağlamıştır.

2.4. Röportajların Deşifreleri

Yapılan röportajlar kurguyu kolaylaştırması ve kağıt üzerinde sıralamayı görebilmek adına deşifre edilmiştir. Yapılan deşifreleme sonucu tekrar edilen cümleler kurguda atılmış, konunun dışına çıkılan kısımların tespitinin kolaylığı sağlanmıştır.

Deşifre sırasında kağıt üzerinde uygun gözüken kullanılacak kısımlar tespit edilmiş, kağıt üzerinde belgesel filmin kurgu sıralaması yapılmıştır. Kullanılacak röportajları destekleyecek aktüel çekimler için yine bu deşifreleri somut olarak görüyor olmak fayda sağlamış, kurgusal sıralama daha başarılı yapılmıştır.

2.5. Aktüel Çekimler

Aktüel çekimler için planlanan senaryo üzerinden önce Nilgün Karamert'in evine gidilmiştir. Nilgün Karamert'in evinde basına çıktığı dönemlere ait gazeteler çıkartılmıştır ve görüntüleri kaydedilmiştir. Emine Cebeci'nin evinde oğluna dair fotoğraflar kaydedilmiştir.

Gölcük Kavaklı Sahili, Gölcük Kavaklı sokakları, Gölcük 17 Ağustos Mezarlığı, kimsesizler mezarlığı, Değirmendere Sahili'nde planlanan çekimler gerçekleştirilmiştir.

2.6. Arşiv Taraması

Belgeseli destekleyecek nitelikte arşiv çalışması yapılmıştır. Bu çalışma kapsamında bir çok televizyon kanalı, yerli ve yabancı haber ajansları, gazete arşivleri taranmıştır. Uygun olan görseller arşivlerden belgeselde kullanılmak üzere kopyalanmıştır. Demirören Haber Ajansı kendi arşivindeki görüntüleri karşılıksız olarak paylaşarak projeye destek olmuştur.

3. YAPIM SONRASI SÜREÇ

3.1. Kurgu

Belgesel filmde kullanılmasına karar verilen röportajların kurgusuna yapım öncesi başlanmıştır. Kaba kurgu sırasında aktüel çekimler için fikir oluşturma aşaması başlamıştır. Bu sırada filmin bir belgesel olduğunu ve kurmaca film niteliğinde olmaması göz önünde bulundurularak, kayıp ailelerinin daha çok günlük yaşantısından görüntüler alma ve bunları yansıtmaya kararı verilmiştir.

Kaba kurgu sırasında, aktüel çekim için planlanan sahneler ailelerin kabulüne uygunluk şartı gözetilerek aileler ile tekrar iletişim kurulmuştur. Bir belgesel film tasarlanıyor olursa da ailelerinin acılarını en az hissettirecek şekilde plan ve program yapılması ilk amaç olmuştur.

Röportajlar ve aktüel çekimler tamamlandıktan sonra görüntüler incelenmiştir. Röportajları destekleyen çekimler birleştirilmiştir. Uygun çekimler ve arşiv taraması ile filmin bütününe senkron çekimler eşleştirilip planlanan kurgu sağlanmıştır. Filmin kurgusu Dada Vision Film stüdyolarında gerçekleştirilmiştir.

3.2. Müzik

Müzisyen Emre Zeytinci, film henüz kaba kurgu aşamasındayken çalışmaya dahil olmuştur. Müzisyen Emre Zeytinci'nin filmin aşamalarına tanıklık etmesi ve bu sayede özgün bir müzik bestelemesi hedeflenmiştir. Müzik kaydı, REAPER isimli program ile yapılmıştır. Müzik, elektronik ses tasarımı ile oluşturulmuştur. Piano,

üflemeli algılar ve yaylı algılar filmin atmosferine uygun olduĐunu dűşünülererek tercih edilmiřtir.

3.3. Renk Dűzenleme

Filmin renklendirmesi London Post Color Correction alıřanları tarafından yapılmıřtır. Belgeselin renk dűzenlemesi filmin bűtűnűne uygun řekilde yapılmıřtır. Sepsya renkler, filmin duygusunu daha iyi yansıtacaĐı dűřűncesiyle tercih sebebi olmuřtur. Renklendirme DaVinci Resolve 16 programı ile stűdyo ortamında yapılmıřtır.

3.4. Ses Miksajı

Filmin ses miksajı Karasinek Ses Tasarım stűdyolarında yapılmıştır. ekim sırasında oluşan istenmeyen sesler temizlenmiştir. Filmin genel ses seviyelendirmesi yapılmıştır.

SONUÇ

Türkiye Cumhuriyet tarihinde en büyük ikinci depremi olarak kayıtlara geçen Gölcük, Marmara Deprem'i 1999 yılında 16 Ağustos'u 17 Ağustos'a bağlayan gece 03:01'de başlamış ve 45 saniye sürmüştür. 7.4 şiddetindeki depremi merkez üssü Gölcük'tür. Deprem Marmara Bölgesi'nin genelinde hissedilmiştir. Kocaeli ve çevre iller olan İstanbul, Bolu, Bursa, Eskişehir, Sakarya ve Yalova'da ağır şiddetli hissedilmiş, yüksek sayıda can ve mal kaybına sebebiyet olmuştur. Gölcük Depremi, gerek nüfus yoğunluğu gerekse de ekonomik faaliyet açısından Türkiye'nin en önemli bölgesini etkilemiştir. Resmi olarak açıklanan rakamlara göre, depremde 18 bin 373 kişi hayatını kaybetmiş, 48 bin 901 kişi de yaralanmış, 5 bin 840 kişi de kaybolmuştur.

45 Saniye isimli belgesel film projesinde, hedeflendiği üzere 17 Ağustos 1999 depremi üzerinden, depremin insan hayatındaki etkileri konu edinilmiştir. 19 yıl önce depremde kaybolan kızını hala bulamamış olan Nilgün Karamert ve depremden ancak dört yıl sonra kendi emekleriyle oğlunu kimsesizler mezarlığında bulan Emine Cebeci ile röportajlar gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen röportajlarda, olay anı görüntüleri ile depremzedelerin yaşadıkları aktarılmıştır. Kayıp kızını hala aramakta olan Nilgün Karamert belgesel filmimiz aracılığıyla bir kez daha yetkililere seslenmiştir. Belgesel film projesinde hedeflendiği gibi depremlerin değil; ihmallerin kayıp getirdiği, depreme hazırlıklı olmak gerektiği aktarılmıştır. 45 Saniye belgesel filmi ile deprem bilincinin oluşması amaçlanmıştır.

KAYNAKÇA

Kitap

Waugh, T., *Show Us Life: Toward a History and Aesthetics of Committed Documentary*, Scarecrow Press, 1984.

Sürelî Yayınlar

İşçi, C., *Deprem Nedir ve Nasıl Korunuruz*, Yaşar Üniversitesi, 2008.

Jeoloji Mühendisleri Odası, *Deprem ve Deprem Yönetimi Raporu*, 2010.

Kundak, S., Türkoğlu, H., *İstanbul'da Deprem Riski Analizi*, İTÜ, Cilt: 6, Sayı: 2, 2007.

Suncem Koçer, *Belgesel Filmler Toplumsal Dönüşüme Etki Edebilir Mi*, Kadir Has Üniversitesi, İstanbul, 2015.

Türkiye Büyük Millet Meclisi(TBMM), *Deprem Araştırma Komisyonu Raporu*, 1999.

Ulay, G., *Depreme Karşı İç Mekan Donatılarındaki Çözümler*, Pamukkale Üniversitesi, Denizli, 2013.

İnternet Kaynağı

BBC, "17 Ağustos'la Değişen Hayatların Öyküsü" başlıklı haber yazısı, 16 Ağustos, 2009.

BBC, “17 Ağustos Depremi: 1999 ve sonrasında neler yaşandı?” başlıklı haber yazısı, 14 Ağustos 2019.

Milliyet, “20 Yıldır Umutla Bekliyorlar” başlıklı haber yazısı, 17 Ağustos 2019.

NTV, “Deprem Kayıplarına Ulaşılamadı”, başlıklı haber yazısı, 17 Ağustos 2000.

EKLER

Ek 1: Donanım Listesi

Tablo 5: Donanım listesi

Kamera Malzemeleri	
Canon Eos Mark 2	1 adet
Canon EOS Mark 3	1 adet
Sony A7s2	1 adet
Mikrofonlar	
Rode kablosuz yaka mikrofonu	1 adet
Kablolu yaka mikrofonu	1 adet
Kamera Ekipmanları	
Zhiyun Crane gimbal	1 adet
Tripod	1 adet
Kayıt Ortamı	
Sandisk Ultra 64GB 100MB/S Class 10 microSDXC Hafıza Kartı	1 adet

Ek 2: Set Fotoğrafları

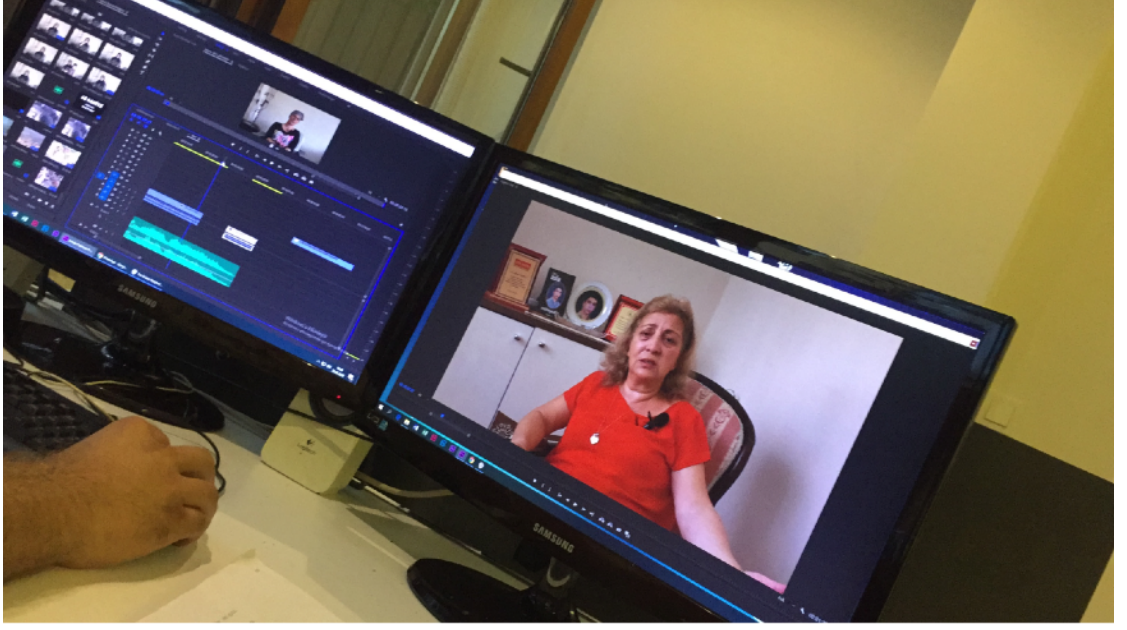
Görsel 4: Depremzede Nilgün Karamert ile röpotaj

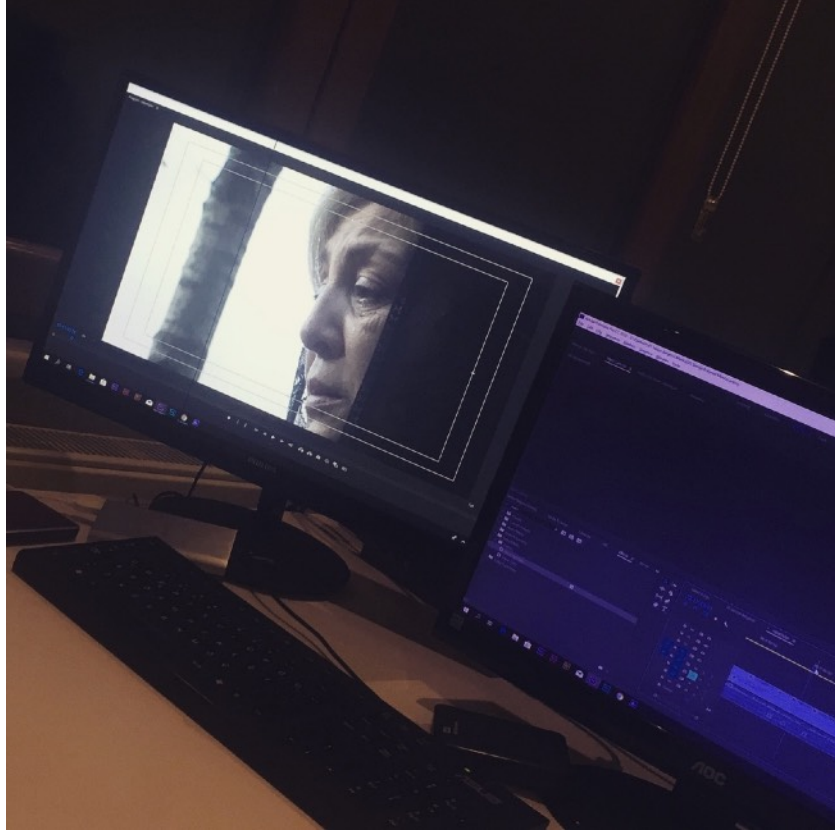
Görsel 5: Depremzede Emine Cebeci ile röpotaj

Görsel 6 ve 7: Filmin ses miksaj düzenlemesi

Görsel 8: Filmin kaba kurgu aşaması

Resim9: Filmin planları izleniyor.

Ek 3: Filmin Künyesi

Yapımcı: Berk Erözer

Yönetmen: Berk Erözer

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Ali Altan Yücel

Röportaj: Nilgün Karamert , Emine Cebeci

Görüntü Yönetmeni: Cengizhan Durmaz , İlker Özkap

Kurgu: Berk Erözer , Mehmet Ozan Aydeğer

Renk: Mert Aytaş , Yasin Yılmaz

Müzik: Emre Zeytinci

Kamera: Kerim Mert Öztürk

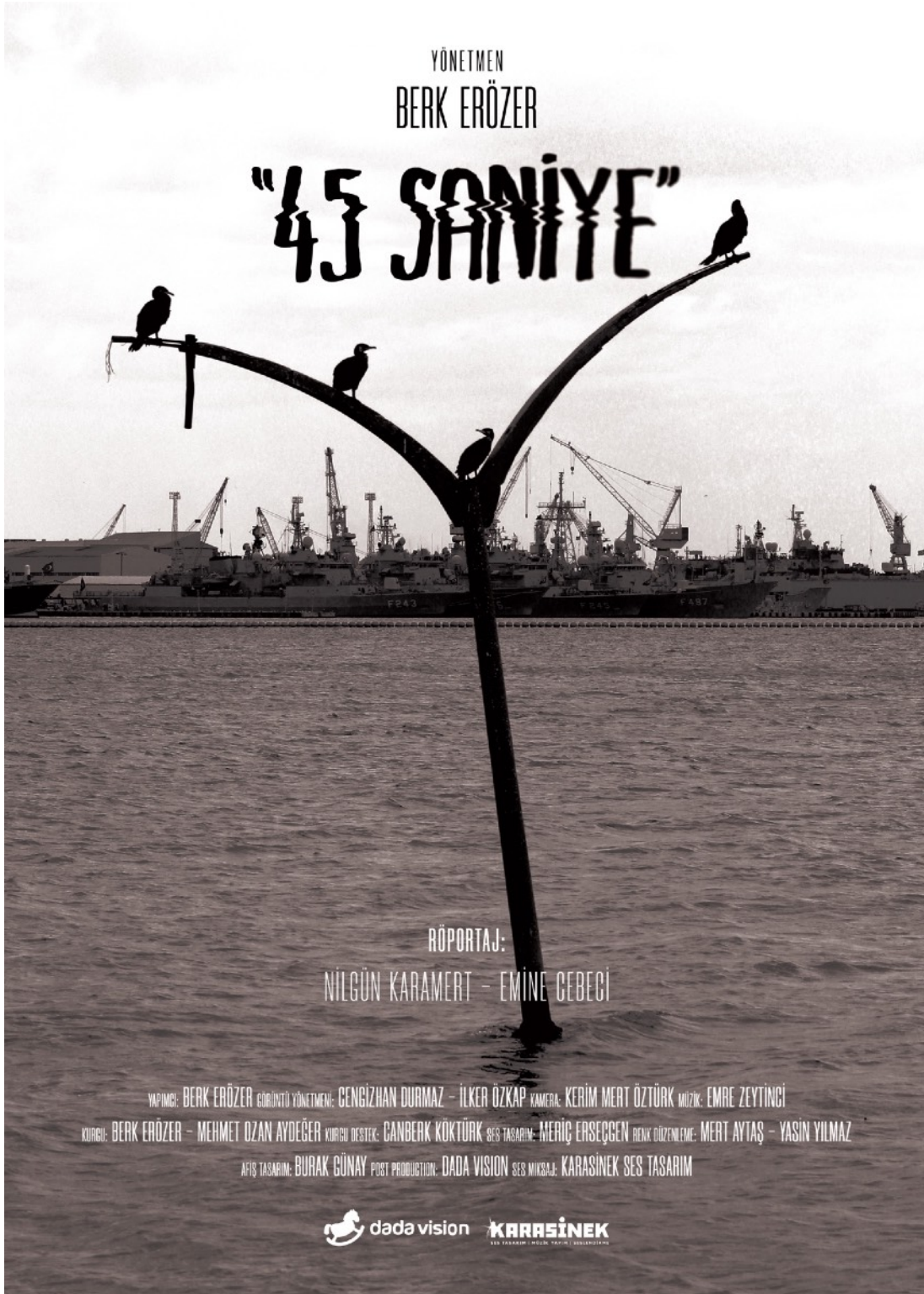
Post Prodüksiyon: Dada Vision

Ses Miksaj: Meriç Erseçgen , Karasinek Ses Tasarım

Çeviri: Akın Yarar

Afiş Tasarım: Burak Günay , Samet Çetinak

Ek:4: Filmin Afışı

Görsel 10: Film afışı

ÖZGEÇMİŞ

1992 yılında Kocaeli ili İzmit ilçesinde doğdum. Lisans eğitimimi Beykent Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sinema-Tv bölümünde 2016 yılında tamamlayarak mezun oldum. 2017 yılında Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sinema ve Televizyon Anasanat Dalı, Sinema ve Televizyon Sanat Dalında yüksek lisans eğitimine başladım. 2011 yılından beri sinema ve televizyon sektöründe aktif olarak çalışıp, belgesel yönetmenliği yapmaktayım.

Berk ERÖZER